

Fiche 1: Mededeling inzake haaienactieplan

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Een actieplan van de Europese Gemeenschap voor de instandhouding en het beheer van het haaienbestand.

Datum Commissiedocument: 5 februari 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 40

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197899

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC (2009) 103 en SEC(2009) 104, SEC(2009) 106

Behandelingstraject Raad: Februari tot april 2009 in Raadswerkgroep. Behandeling in Landbouw- en Visserij Raad april 2009.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

2. Essentie voorstel:

Haaïen en roggen worden ondanks hun kwetsbaarheid steeds meer gevangen. De EU lidstaten zijn verantwoordelijk voor 80% van de totale wereldwijde haaienvangst. De International Union for Conservation of Nature (IUCN) schat dat ongeveer een derde van de haai- en roggensoorten in Gemeenschapswateren bedreigd wordt met uitsterven. Wereldwijd is dat 50 %. De Commissie heeft in haar actieplan, welke sterk gestoeld is op het actieplan van de Food and Agriculture Organisation van de VN (FAO) ; IPOA-SHARKS, drie groepen van acties voorzien:

- 1) Het vergroten van kennis over haai- en roggen en de visserij op deze soorten.
- 2) Het verduurzamen van gerichte haaienvisserij en het beperken van bijvangsten in andere visserijen.
- 3) Een grotere coherentie tussen het interne en externe EU visserijbeleid onderling en in relatie tot mondiale afspraken over mariene biodiversiteit. Mondiale samenwerking met en stimuleren van regionale visserijbeheerorganisaties (de zogenaamde Regional Fisheries Management Organisations = RFMO's) door de EU is essentieel.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid is een exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap. Omdat het hier een exclusieve bevoegdheid betreft, hoeft er niet nader gekeken te worden naar de subsidiariteit van de voorgenen acties. De proportionaliteit van de in het actieplan voorgestelde acties oordeelt het kabinet in beginsel positief, omdat vangstbeperkingen, het aanscherpen van ontvinnen en het verzamelen van kennis het meest geëigend zijn om te komen tot een duurzaam beheer en herstel van bestanden. Desalniettemin zal er bij de uitwerking van de voorstellen aandacht moeten worden besteed aan de administratieve en uitvoeringslasten van de verschillende acties.

De beoogde administratieve lasten en nalevingskosten voor ondernemers, Europese lidstaten en RFMO's worden op de middellange termijn geraamd op enkele tientallen miljoenen euro's. Bovendien hebben de voorgestelde maatregelen financiële implicaties voor zowel het EU budget als nationale overheden (in het *Impact Assessment* gaat men uit van enkele miljoenen euro's aan "management kosten" voor de EU als geheel). Voor wat betreft de EG-begroting is Nederland van mening dat de financiële middelen gevonden dienen te worden binnen de bestaande financiële kaders van de EU-begroting.

Voor zover het zich laat aanzien zullen de financiële consequenties voor Nederland beperkt zijn. Nederland vangt nagenoeg geen haai- en roggen in EU wateren. Wel zullen Nederlandse trawlers, die in West-Afrikaanse wateren haai- en roggen bijvangen, te maken krijgen met de verplichting om voor een deel van de

reizen waarnemers aan boord te nemen. Het verbeteren van kennis omtrent haaien en roggen heeft consequenties voor het onderzoeks- en monitoring budget. Nationale financiële gevolgen dienen te worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels budgetdiscipline.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland is positief over deze mededeling. De situatie van veel haaien en roggen is zorgelijk en een daadkrachtige aanpak is noodzakelijk om het tij te keren. Nederland steunt dan ook de drie uitgangspunten van de Commissie mededeling:

1. komen tot betere kennis en data over haaien en hun rol in ecosystemen,
2. komen tot een duurzame gerichte vangst en een goed gereguleerde bijvangst van haaien,
3. een grotere coherentie tussen het interne en externe EU visserijbeleid onderling en in relatie tot mondiale afspraken over mariene biodiversiteit.

Nederland heeft zich in andere internationale kaders sterk gemaakt voor de bescherming van haaien en roggen (CITES: Convention on International Trade in Endangered Species, OSPAR: Oslo-Parijs Conventie voor de bescherming van het Mariene Milieu van de Noord-Oost Atlantische oceaan, CMS: Convention on Migratory Species). Ook het FAO Actieplan voor een verantwoorde visserij voor het behoud en beheer van de haaien uit 1999 (IPOA-SHARKS) is door Nederland ondersteund. Recentelijk zijn binnen de Gemeenschap afspraken gemaakt over vangstbeperkingen voor de bescherming van sommige haaien en roggen, maar deze zijn weinig ambitieus en onvoldoende om de hele problematiek aan te pakken.

Daar de voorgestelde acties zijn voorzien op lokaal, nationaal, Gemeenschaps- en internationaal niveau, hecht Nederland aan een sterke regie door de Commissie. Prioritering in de acties is nodig en wat Nederland betreft moet prioriteit worden gegeven aan het vergroten van de wetenschappelijke kennis over haaien. Alleen met adequate wetenschappelijke onderbouwing kan het actieplan stapsgewijs worden uitgerold. Nederland vindt dat de Gemeenschap, cq. Commissie ambitieus ten aanzien van het eigen beleid moet zijn en zich daarnaast pro-actief zouden moeten opstellen in internationaal verband (zoals RFMO's). Tot slot kan Nederland instemmen met een verdere beperking van het "ontvinnen", waarbij een volledig verbod een reële optie is.

Wel dient bij de uitwerking van de voorstellen aandacht te worden besteed aan de administratieve en uitvoeringslasten die de voorgestelde acties met zich mee brengen. Deze dienen in verhouding te staan tot de doelen die met de betreffende acties worden nagestreefd.